

# ارزیابی کاربرد معماری هوشمند در طراحی شهرهای جدید با تاکید بر افزایش کیفیت محیط زیست در نظام شهری کشور

کامران رضائی زاده مهابادی<sup>۱</sup>، مهشید داب<sup>۲\*</sup>

۱- مدرس دانشگاه ایوان کی k.rezaeizadeh@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه ایوان کی mahshidmemory@yahoo.com

## چکیده

توسعه سریع شهری در شهرهای جدید، در چند دهه اخیر زندگی بشر را تحت تأثیر قرار داده و باعث ناپایداری محیط زیست شده است. صاحب نظران این حوزه با افزایش حجم مسائل و معضلات به وجود آمده در شهرها، نظریه توسعه پایدار را به عنوان عاملی نجات بخش برای حفاظت از محیط زیست مطرح کردند. در حال حاضر یکی از مشکلات اساسی پیش روی برنامه ریزان حوزه های شهری، چگونگی اعمال سیاست ها و پیاده سازی برنامه های پایدار در شهرهاست. به همین دلیل در دهه های اخیر رویکرد انسان گرایانه به کیفیت محیط زیست شهر و فضاهای شهری در مقابل رویکردهای فنی، تخصصی به کیفیت محیط، مورد تأکید و تمرکز جدی صاحب نظران قرار گرفته است. به همین منظور نقش برنامه ریزی و طراحی به منظور دستیابی به شهرهای پایدار از جایگاه تأثیرگذاری برخوردار می باشد. «معماری هوشمند» نگرش جدید برخی از مهندسين معمار به آینده ساختمان سازی در جهان است، ساختمان هایی که قادرند خود را با شرایط محیطی داخل و خارج بنا تطبیق دهند. چنین ساختمانهایی که در تقلید از سیستم واکنش موجودات زنده ساخته می شوند، قادرند در پاسخ به شرایط مختلف جوی مانند وزش باد، گرما و سرمای بیش از حد و تغییر تابش نور خورشید عکس العمل نشان دهند و یا در داخل ساختمان با مشاهده موردی چون تجمع بیش از اندازه جمعیت، تغییراتی در ابعاد و اندازه از خود بروز دهند. در این راستا پژوهش حاضر با روش توصیفی-تحلیلی ضمن اشاره به شاخصه های هوشمندسازی ساختمانها بر آن است که با فراهم کردن اطلاعات تحلیلی راهکاری موثر جهت بهبود کیفیت محیط زیست را با نگرش به شهرسازی نوین ارائه دهد.

**واژه‌های کلیدی:** شهرهای جدید ، ساختمانهای هوشمند ، کیفیت زیست محیطی ، شهرهای پایدار

## ۱- مقدمه

### ۱-۱- طرح مسئله

امروزه بسیاری از کشورهای درحال توسعه دارای تمرکز و تراکم بیش از اندازه جمعیت در چند نقطهٔ محدود شهری اند. چنین وضعیتی به مشکلات زیادی در مدیریت شهری به ویژه تأمین زیرساخت های شهر منجر می شود. رشد سریع شهرها به ویژه شهرهای بزرگ، با ویژگی های چون تمرکز بالای جمعیت و حجم زیاد فعالیت های اقتصادی، تأثیر منفی بر محیط زیست شهری برجای گذاشته است. از مهمترین راه حل ها در پاسخ به کاهش ظرفیت کلان شهرها برای جذب جمعیت بیشتر و کاهش آلودگی و تخریب محیط زیست، برنامه ریزی و احداث شهرهای جدید بوده است که در نیمهٔ دوم قرن نوزدهم در کشورهای اروپایی، به ویژه انگلستان شروع گردید.